

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KB KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATÍV
OSZTÁLYA

SZIGORUAN BIZALMAS !
Bp., 1974. június 28.
Kad/ 62/23/1974.sz.
Készült: 8 példányban

Yarga Zoltánné

Simon György

Látta: Rácz Sándor elvtárs !

E m l é k e z t e t ő

a Koordinációs Bizottság 1974. június 26-i üléséről

[Handwritten signature]
Dr. Tóth Lajos

Jelen voltak: Rácz Sándor, Borbándi János, Szakács Ödön, Szénási Géza, Markója Imre, Karasz Lajos, Serfőző Lajos /Külügyi Osztály/ és Czili Gyula elvtársak.

Napirend: 1./ Az NDK hatóságai kiadatási kérelmeinek elbírálása.
2./ Különfélék.

Állásfoglalások:

- 1./ A Koordinációs Bizottság egyetért az osztálynak és az Igazságügyi Minisztériumnak azzal, a Politikai Bizottság elé kerülő javaslatával, hogy
 - a/ Carol Moser NDK-NSZK kettős állampolgárságu személyt a törvényes eljárás lefolytatása alapján adjuk ki az NDK hatóságainak. A kiadatás alapja az érvényes magyar-NDK jogsegélyszerződés.
 - b/ Az 1957-ben kötött magyar-NDK jogsegélyszerződést az illetékes állami szerveknek felül kell vizsgálni, a szükséges korszerűsítéseket el kell végezni.
- 2./ A Koordinációs Bizottság soron kívüli ülése miatt az 1974. július 1-én esedékes ülés elmarad.

A Koordinációs Bizottság következő ülésének időpontja: 1974. július 15.

[Handwritten signature]
/ dr. Czili Gyula /

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

ÁLLAMTITKÁR

0068/1974 I M TUK

2019
Y Kod / 62 / 22 / 174

SZIGORUAN TITKOS !

Simon György

Varga Zoltánné

Dr. Tóth Lajos

MDK
Közi előterj. - NB K. 6
Egyelőre - NB K. 6
K. B.

J E L E N T É S

a Politikai Bizottságnak
az NDK kiadatási kérelmekkel kapcsolatban.

I.

1/ Carol ~~Christian~~ Moser 1952-ben Lipszében született és ott is lakott, foglalkozása építőipari szakmunkás volt. Jelenlegi állandó lakása Mainzban /NSZK/ van, tudomásunk szerint most főiskolai hallgató. ~~Kettős, tehát NDK-NSZK állampolgár. 1973. október 22-én turistaként jött Magyarországra. Itt találkozott az NDK állampolgárságu menyasszonyával, akit hamis utlevéllel ki akart csempészni az országból. Az utlevélkezelő észlelte a hamisítást és mindkét személyt átadták a hatóságoknak.~~

A magyar bíróság Carol Mosert bűnsegédi minőségben elkövetett tiltott határátlépés büntetvénye kísérlete miatt 8 hónapi szabadságvesztésre ítélte. ^{Moser a} ~~az~~ elítélt jogerős szabadságvesztés büntetését 1974. június 25-ig töltötte. Menyasszonya ügyében az eljárást felajánlottak az NDK illetékes hatóságainak és őt átadták.

Az. pontban
1958. évi

A Német Demokratikus Köztársaság legfőbb ügyésze 1974. április 18-án a Magyar Népköztársaság igazságügyminiszteréhez fordult és Carol Moser kiadatását kérte. Hivatkozott a Berlinben 1957. október 30-án aláírt jogsegélyszerződésre, továbbá arra, hogy Moser NDK állampolgár. ~~és az állampolgári kötelezőkből nem bocsátották el, őt állampolgárságától nem fosztották meg.~~ A legfőbb ügyész

X a magyar szervek

Magyar Országos Levéltár

9 1972 ~~évi~~ ben az NDK-ból az NDK-ba diáridált.

9 Magyar - NDK

152

a megkereséséhez két elfogató parancsot mellékel. Az első 1972. október 10-én Lipcsében bocsátotta ki a bíróság, ~~ezért~~ mert Moser az NDK államrendjét tiltott határátlépéssel megsértette, amikor ~~1972. nyarán~~ az NSZK-ba szökött. Az 1973. december 21-én Lipcsében kelt másik elfogató parancs Mosert hűtlenséggel gyanúsította azért, mert ~~1972. júliusában~~ Münchenben az amerikai titkosszolgálattal lépett kapcsolatba.

2/ Büntető Törvénykönyvünk szerint nem magyar állampolgár kiadatásának - többek között - nemzetközi szerződés alapján van helye. A Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság között 1957-ban megkötött jogsegélyszerződés a bűnügyi jogsegélyről, illetve a kiadatásról is rendelkezik. Kimondja, hogy kiadatásnak olyan cselekmény miatt van helye, amely mindkét fél joga szerint büntetendő. A kiadatásnak nem akadály, hogy a gyanúsított egy harmadik állam állampolgára és az sem, hogy a bűncselekmény elkövetésének helye egy harmadik államban van. A jogsegélyszerződés szerint a kiadni kért személy bűnösségét a megkeresett állam hatóságai nem vizsgálhatják, a megkereső nem köteles a kért személy bűnösségére vonatkozó bizonyítékait megküldeni.

A kifejtettek alapján - a Külügyminisztérium és a Koordinációs Bizottság véleményét is meghallgatva - az Igazságügyi Minisztérium arra az álláspontra helyezkedett, hogy Carol Mosert a jogsegélyszerződés rendelkezései alapján ki kell adni az NDK-nak. ~~Intézkedésünkre~~ A bíróság Mosert - miután jogerős büntetését kitöltve szabadult volna, illetve az országból kiutasították volna - június 25-től kiadatási letartóztatásba helyezte. A kiadatási letartóztatás tartama alatt kell a kiadatási eljárást a büntető eljárási törvény rendelkezései szerint lefolytatni. ~~Eznek során~~

Magyar Országos Levéltár

X disszidálása után

X (A kiadatási letartóztatás tövéje, mivel az NDK részéről kiadatási kérelem érkezett. Amegiben

~~a bíróság a letartóztatott személyt meghallgatja, és be-
szerezve az ügyész indítványát, jelentést tesz az igaz-
ságügyminiszternek, aki dönt az ügyben. Amennyiben Carol
Mosert nem az NDK-nak adjuk ki, nehéz magyarázatot adni
arra, hogy mi volt az indoka kiadatási letartóztatásba
helyezésének.)~~

3/ Carol Mosert hűtlenség büntetével gyanusít-
ják, amely a magyar Büntető Törvénykönyv szerint is büntett,
tehát kiadatásnak e cselekmény miatt helye van. Moser másik
cselekménye, ami miatt kikérték, a tiltott határátlépés. A
magyar törvény csak a magyar államhatár jogellenes átlépé-
sét bünteti, Moser azonban az NDK államhatárát lépte át
tiltott módon. ^{1957-ben} ~~X~~ Jogsegélyszerződés aláírása ^{kor} ~~alkalmával~~
azonban a két igazságügyminiszter levélváltásban megegye-
zett abban, hogy kiadatásnak mindig helye van, ha az a cse-
lekmény, ami miatt a kiadást kéri, a megkereső állam tár-
sadalmi, állami vagy gazdasági rendjének alapjaiba ütközik.
A tiltott határátlépés pedig az NDK-ban állam elleni bün-
tett, tehát a miniszteri levélváltás alapján kiadatásnak
ilyen cselekmény miatt is helye lehet. Ez a levélváltás
~~egyébként~~ nincsen kihirdetve, ezért az ennek alapján tör-
ténő kiadatás kétségtelenül támadási felületet adhat *ellenünk.*

II.

1/ A Magyar Népköztársaság és a Német Demokrati-
kus Köztársaság között megkötött jogsegélyszerződés - amely
határozatlan időre szól - megfelelően betölti funkcióját.

A bűnügyi jogsegély alapján 1967-ben és 1969-
ben egy-egy kémkedéssel gyanúsított NDK-NSZK, tehát kettős
állampolgárt adtunk ki. 1969-ben egy kémkedéssel gyanúsított
Nyugat-berlini lakos kiadatását teljesítettük. 1970-ben til-
tott határátlépés miatt került sor egy kettős állampolgár

Magyar Országos
Levélárchív

X ~~1958-ban~~

X ~~1958-ban~~ ... *o-o* aki korábban NDK állampolgár volt.
1.54

kiadatására. E jogsegélyszerződés minden alapvető rendelkezése lényegében megegyezik a többi szocialista állammal érvényben lévő jogsegélyszerződéseinkkel. A bűnügyi jogsegéllyel kapcsolatban három kérdésre kell rámutatnunk:

— Amennyiben NDK állampolgár Magyarországon követ el bűncselekményt, felelősségre vonhatjuk őt a magyar törvények szerint, vagy mód van arra, hogy a büntető eljárás ~~eljárás~~ ^{lefolytatás, mint szabadulási lehetőség} felajánljuk az NDK hatóságoknak. Ez utóbbi lehetőség főként a közlekedési bűncselekmények kapcsán merült fel. /Az elmúlt 10 év alatt 34 ilyen személyt ajánlottunk fel./ Ugyanígy járunk el a többi szocialista ország vonatkozásában is.

— Ha az NDK állampolgár harmadik országban követett el ~~X~~ bűncselekményt, kiadatásának van helye.

~~Külön kell említenünk végül a tiltott határátlépés ^{amely} a Carol Moser ügyben is felmerült, ~~itt~~ ^{miatt} ~~amint említettük~~ az NDK vonatkozásában a miniszterek levélváltása alapján megengedett az ilyen cselekmények miatt ~~is~~ a kiadatás. Más szocialista országokkal kötött jogsegélyszerződéseink ~~kel~~ hasonló levélváltásra nem került sor.~~

Az NDK ismert helyzete miatt állampolgárai jogellenesen leginkább az NSZK-ba távoznak, a tiltott határátlépésük ezért az NDK-NSZK kapcsolatot, az ilyen tiltott határátlépésnek kiadatási bűncselekménnyé nyilvánítása pedig a magyar-NSZK kapcsolatot érinti és konfliktusok forrása lehet.

Annak ellenére, hogy az NDK-ból nagyszámban disszidáltak az NSZK-ba, az elmúlt évek során az NDK mindössze egyetlen személy kiadatását kérte tiltott határátlépés büntette miatt. Az NDK ~~tehát~~ a miniszteri levélváltás nyújtotta lehetőséggel nem élt vissza, de a kiadatási kötelezettségünk kétségtelenül fennáll. Más kérdés az, ^{ha} ~~hogy~~ NDK állampolgárok Magyarországról ~~kivántak~~ disszidálni, tehát a bűncselekményt magyar területen követték el és felelősségre vonásukra is itt

X az NDK törvények által büntetendő

X esetében

9-nél

kerülhetett volna sor. A magyar hatóságok ilyenkor ^{az elővefalat} ~~az eljá-~~
~~rást felajánlják.~~ A Legfőbb Ügyészség adatai szerint az el-
mult 10 évben 1.040 ilyen személyt adtunk át, ~~az NDK-nak az~~
~~eljárás lefolytatására.~~

~~(A fentiekem túl~~
~~megjegyezzük, hogy~~ a magyar belügyminiszter és az
NDK állambiztonsági minisztere az igazságügyminiszterrel és
a legfőbb ügyéssel egyetértésben 1963-ban megállapodást kö-
tött ~~X E megállapodás~~ alapján kiadtuk az NDK-nak azokat az
NDK állampolgárokat is, akiket tiltott határátlépés kísérle-
te miatt a jugoszláv hatóságok fogtak el és átadták őket a
magyar hatóságoknak. 1966. évben ilyen alapon 10; 1967-ben
1; 1968-ban 2 személy kiadatására került sor.

Magyar részről kiadatási kérelemmel eddig nem for-
dultunk az NDK-hoz. Előfordult, hogy Magyarországon csaké-
lyebb súlyu bűncselekményt elkövető személy az NDK-ban vál-
lalt munkát. Az ilyen személyt hazarendeljük. Ha magyar ál-
lampolgár az NDK-ban követ el bűncselekményt, az NDK ható-
ságai a büntető eljárást általában átengedik a magyar ható-
ságoknak. /Közlekedési ügyben 10 év alatt 30 személyt, köz-
törvényi bűncselekmény miatt pedig 1973-ban 73 személyt ad-
tak át hatóságainknak. Az utóbbiak kizárólag az NDK-ban dol-
gozó magyar fiatalok voltak./

2/ Az NDK-NSZK kettős állampolgársággal kapcsol-
latban ~~X megjegyezzük,~~ hogy az 1972. október 16-án kelt NDK
törvény szerint azok az NDK állampolgárok, akik 1972. janu-
ár 1. előtt jogellenesen elhagyták az országot, elvesztet-
ték állampolgárságukat. Ilyen személyek ellen az NDK enge-
dély nélküli elhagyása miatt eljárást nem indítanak. Azok
a személyek viszont, akik 1972. január 1-ét követően távoz-
tak el az országból, NDK állampolgárok maradtak, ellenük el-
járás is indítható. Feltételezzük, hogy az ilyen személye-
ket nem bocsátják el az állampolgári kötelékből.

X, aminek
X jelentjük

III.

Határozati javaslat

1/ Javasoljuk, hogy Carol Mosert a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság között megkötött jogsegélyszerződés alapján hűtlenség büntette miatt adjuk ki az NDK-nak.

2/ Javasoljuk annak felülvizsgálatát, hogy továbbra is fenntartható-e a miniszteri levélváltásban foglalt az az értelmezés, amely szerint az NDK jogellenes elhagyása kiadatás alapja lehet.

Budapest, 1974. június 26.

Bordó
Megjegyzés: Az NDK szerveinek.

[Handwritten signature] /Dr. Markója Imre/
RÍCZ SÁNDOR